

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

SZÁMÍTÓGÉPI PROGRAMALKOTÁS ÁTDOLGOZÁSA

SZJSZT-09/09/1

Magánmegkeresés

A megkereső által feltett kérdések

1. Helyesen értelmezzük-e, hogy a Vállalkozási Szerződés 8. pont második bekezdésében a B. Kft. a turisztikai ügyviteli szoftver 2002-ben kifejlesztett verziója tekintetében az őt megillető szerzői vagyoni jogait nem ruházta át a D. Kft. javára? A Vállalkozási Szerződés rendelkezései, valamint a felek együttműködése alapján a nevezett pontot legfeljebb felhasználási engedélyként lehet értelmezni, de álláspontunk szerint az Szjt. 16. § (1) bekezdés utolsó mondata értelmében ez sem tekinthető szabályosnak.

2. Amennyiben úgy tekintjük, hogy jogátruházás nem történt, de a B. Kft. ráutaló magatartással felhasználási engedélyt adott, még ha az nem is tekinthető az Szjt. 16. § (1) bekezdése szerint szabályszerű engedélynek, úgy megerősíti-e a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület, hogy az Szjt. 42. § (3) bekezdésére figyelemmel a felhasználási engedély csak korlátozott terjedelemben, legfeljebb a D. Kft. turisztikai tevékenységének keretein belüli használatra tekinthető megadottnak a hivatkozott 2002-es verzió tekintetében?

3. Helyesen értelmezzük-e, hogy amennyiben az újabb fejlesztések eredményeképp létrejött új szoftververzió az Szjt. 29. §-a szerint új szoftveralkotásnak tekinthető, úgy a felhasználási engedély az új szoftververzió átadásával az eredeti feltételek szerint erre az új szoftververzióra nem terjedt ki?

4. Kérjük továbbá a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület állásfoglalását a tekintetben is, hogy mennyi a 2007-es szoftververzió piaci értéke.

5. Kérjük a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület iránymutatását arra vonatkozóan, hogy milyen mértékű licencdíj illeti meg a B. Kft-t az új szoftververzió felhasználásáért. Kérjük a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testület nyilatkozatát arra vonatkozóan is, hogy a valamely cég megrendelésére készült, egyedi fejlesztésű ügyviteli szoftverek piacán, ezek árviszonyai között az új szoftververzió felhasználásának ellenértékeként az 5 millió forint összegű éves jogdíjigény alacsonynak, megfelelőnek, illetve túlzónak minősül-e?

Az eljáró tanács szakértői véleménye

Az eljáró tanács a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)”.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy a megkereső a D. Kft. és a B. Kft. között 2002. január 7. napján kelt, „Vállalkozási szerződés” címmel ellátott okiratot adta át (a továbbiakban: vállalkozási szerződés). Nem adta azonban át az említett vállalkozási szerződés 1. pontja által hivatkozott, a felek között 2001. szeptember 3. napján kelt vállalkozási szerződést, illetve azt az okiratot, ami megalapozta a megkeresés szerinti (szoftver) „karbantartási” szolgáltatás nyújtását, illetve annak ellenértékéért a K/3. szám alatt csatolt díjak megfizetését. Úgy-szintén nem adta át a vállalkozási szerződés eredményeként elkészített turisztikai ügyviteli program alap-, illetve annak későbbi változatait sem.

A megkereső nem adta továbbá át azon okiratokat sem, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy a megkeresés tárgyát képező számítógépi programalkotás szerzőitől a B. Kft. munka-, illetve egyéb, a munkaviszonnyal az Szt. 30. §-a szerint egy tekintet alá eső jogviszony alapján, jogutódlással vagy jogátruházással megszerezte volna a szerzői jogokat.

A fentiek figyelembevételével az eljáró tanács nem vizsgálta, hogy a B. Kft. megszerezte-e az eredeti szerzőktől a megkeresés tárgyául szolgáló számítógépi programalkotás szerzői vagyoni jogait, illetve, hogy az eljáró tanács számára átadott vállalkozási szerződésen túl van-e olyan okirat, amely a számítógépi programalkotással összefüggő szerzői jogokról rendelkezne.

Ad 1–2. A két kérdésre az eljáró tanács összevont választ ad, mert mindkettő arra irányul, hogy történt-e jogszerzés a vállalkozási szerződés alapján, és mindkét kérdés az esetleges jogszerzés terjedelmére utal.

A felhasználási engedély hiánya

A K/2 szám alatt csatolt vállalkozási szerződés a vállalkozó (B. Kft.) részéről felhasználási engedély adására és ennek megfelelően a megrendelőnél (D. Kft.) felhasználási jog keletkezésére vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz. Az átadásnak a szerződés szerint meg kellett történnie (8. pont), az átadás kiterjedt a dokumentációra és magára a számítógépi programra is, mégpedig a forráskódra.

A megbízásban közölt tényállás szerint a megrendelő (ideértve a megrendelő cégcsoportját is) a megrendelt és elkészített szoftvert szerzői jogi értelemben véve is felhasználta.

Az átadás (teljesítés) kérdésében, valamint abban, hogy volt tényleges felhasználás, a megbízásban közölt tényállás szerint a felek között nincs vita.

A feltett kérdéseket annak alapján kell megválaszolni, hogy miként kell értékelni, ha jövőben elkészítendő szerzői mű elkészítésére kötnek a felek szerződést, a mű(példány) átadása megtörténik, azonban a szerződés nem tartalmaz felhasználási engedélyt (jogátruházási nyilatkozatot).

Az ügyben alkalmazandó Sztj.-szabályok a következők:

„16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.”

„42. § (1) Felhasználási szerződés alapján a szerző engedélyt ad művének a felhasználására, a felhasználó pedig köteles ennek fejében díjat fizetni.

(2) A felhasználási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg. A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha e törvény vagy más jogszabály az eltérést nem tiltja.

(3) Ha a felhasználási szerződés tartalma nem állapítható meg egyértelműen, a szerző számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni.”

„45. § (1) A felhasználási szerződést – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – írásba kell foglalni.”

„46. § (1) A felhasználó az engedélyt harmadik személyre csak akkor ruházhatja át, illetve csak akkor adhat harmadik személynek további engedélyt a mű felhasználására, ha azt a szerző **kifejezetten** megengedte.”

„55. § A felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésekre, valamint az előadóművészi teljesítmények felhasználására vonatkozó szerződésekre is.”

Az Sztj. alapján – kizárólag a normák tartalmát és a jogalkotói szándékot nézve – ebben az esetben nem keletkezik felhasználási jog (nem történik jogátruházás). Az Sztj. 16. §-ának (1) bekezdése, 42. §-ának (1) bekezdése és – a jogátruházás esetére – 55. §-a alapján csak meghatározott alakságoknak megfelelő engedély alapján keletkezik felhasználási jog.

A hatályos Sztj. e tekintetben kifejezetten eltér a korábbi szabályoktól. Míg „a mű jogszerű felhasználásához szükséges engedély formáját illetően a régi Sztj. megalégedett a szerződésen kívül adott (egyoldalú) hozzájárulással is, az új Sztj. 16. § (1) bekezdés második mondata főszabályként szerződés kötését kívánja meg.” ... „A 9. § (2) bekezdése szerinti szerzői vagyoni jog gyakorlásának rendeltetésszerű módja a felhasználási szerződés kötése. Az Sztj. változtatott a régi Sztj. azon megközelítésén, hogy a felhasználáshoz (valójában a nyilvánosságra hozatalhoz), a személyhez fűződő jogok körében adott hozzájárulás elegendő lehet a szerző oldaláról a felhasználási szerződés megkötéséhez. Az Sztj. rendszerében a felhasználás engedélyezésére, tehát a vagyoni jogok gyakorlása körében adott felhatalmazásra csak felhasználási szerződés megkötése útján kerülhet sor. Az 55. § hatálykiterjesztése pedig ennek az elvnek

a hatókörét kiterjeszti az előadóművészi teljesítmények felhasználására és a szerzői vagyoni jogok átruházására irányuló szerződésekre is.”¹

A jelen tényállás szerint a megrendelő az átadott szoftvert felhasználta, e felhasználást a vállalkozó nem kifogásolta. A felhasználási engedélyt tehát a vállalkozó ráutaló magatartással adta meg, a megrendelő (és cégcsoportja) pedig ugyanilyen módon gyakorolta. Ez a jogi minősítés szempontjából két következményel járhat.

- a) Ha a ráutaló magatartás nem felel meg a 16. § (1) bekezdés és a 42. § (1) bekezdés szerinti nyilatkozatnak, akkor a felek között nem jött létre szerződés. (Ekkor vita esetén az elszámolás a jogalap nélküli gazdagodás szabálya alapján történhet.)
- b) Ha a ráutaló magatartás szerződési nyilatkozatnak tekintendő, a felek között létező felhasználási szerződés jött létre, azonban az alaki okból, az írásba foglalás elmaradása miatt érvénytelen.

Az Szjt. 3. §-a útján alkalmazandó Ptk. 216. § (1) és (2) bekezdése szerint: „Szerződést jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában akár szóban, akár írásban lehet kötni. A szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A nyilatkozattétel elmulasztása – ha az nem ráutaló magatartás – csak akkor minősül elfogadásnak, ha ezt jogszabály rendeli, vagy ha a felek ebben megállapodtak.

A jelen esetben nem nyilatkozattétel elmulasztásáról (hallgatásról), hanem tevőleges magatartásról, átadásról (vállalkozó), valamint át- és használatba vételről (megrendelő) van szó. Emiatt az Szjt. útján alkalmazandó, idézett Ptk.-szabály alapján a ráutaló magatartás a felhasználási (jogátruházási) szerződési akarat kifejezésére alkalmas, más szóval létező felhasználási szerződés létrejöhet ráutaló magatartás útján is.

Emiatt a fenti, b) pont szerinti minősítés a helyes. Ez – ha felek között díjazási vagy a jogátengedés terjedelmére vonatkozó vita keletkezik – az Szjt. 3. § útján alkalmazandó Ptk. 237. § (2) bekezdés (érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánítása és elszámolás) alkalmazásához vezet. Ezt tükrözi a korábbi bírói gyakorlat is (pl. BH1994. 249., BH1993. 295²).

Ha az érvénytelenségből indulunk ki, abból az következik, hogy egyáltalán nem kerülhet sor az Szjt. 42. § (3) bekezdés szerinti értelmezési szabály alkalmazására. Értelmezni ugyanis csak létező és érvényes szerződést lehet.

Változást jelenthet az eljáró tanács által a fentiekben kifejtett és dogmatikailag helyesnek tartott állásponthez képest a legfrissebb bírói gyakorlat, amellyel az eljáró tanács nem ért egyet.

¹ Szjt. Nagykommentár (szerk: Gyertyánfy Péter), a 16. § (1) bekezdéséhez és a 42. § (1) bekezdéséhez fűzött magyarázat. Complex + Jogtár, 2009. május 31-i lezárás.

² Az álláspont alátámasztására alkalmasak a régi Szjt. alapján, az alakiság megsértése miatti érvénytelenség körében hozott döntések, mert sem az alaki szabály (nem kereskedelmi forgalomban értékesített szoftverről, hanem íratott szoftverről van szó), sem az érvénytelenség jogkövetkezményei nem változtak.

A döntések félreteszik az alakiság (érvényesség) kérdését, és létező konszenzus és teljesítés, valamint a megvalósult felhasználás alapján megállapítják, hogy a szerződésben kikötött ellenérték mind a mű elkészítésének, mind pedig a jogátengedésnek a díját is magában foglalja. E döntések olyan tényállásra nézve születtek, amikor a szerző a kikötött díjon felül később a jogátengedésre vonatkozó szerződési kikötés hiánya miatt a felhasználási jog átengedésért külön ellenértéket követelt. Elsősorban a frissebb döntés érdemel figyelmet.

„A felhasználási szerződés lényegi ismérve, hogy a szerző a felhasználásra ellenérték fejében engedélyt ad. A jövőben megalkotandó műre vonatkozó szerződés esetében, amennyiben a felhasználó elfogadja az elkészített művet és megfizeti a díjat, megszerzi a mű felhasználására a szerződésben meghatározott terjedelmű felhasználási jogot is. Ezért a kikötött díj – a felek ellenkező megállapodásának hiányában – fedezi az engedély alapján megszerzett jog és az elvégzett tevékenység ellenértékét is.” (BDT2008. 1862)

„Tárgya szerint szerzői jogi felhasználási szerződésnek minősül a szerzői mű létrehozására szóban kötött szerződés akkor is, ha az alakiság megsértése miatt az érvénytelenség szabályainak alkalmazására kerül sor.” (BDT2006. 1342. I.)

E döntések kénytelenek megkísérelni az érvénytelen és a felhasználási jogkikötés hiánya miatt az átengedett felhasználási jog terjedelme szempontjából teljesen hiányos szerződések tartalmának meghatározását, amely azonban csak létező és érvényes szerződés alapján történhetne. Más szóval ha a szerződésből kitűnik annak célja, akkor a cél alá rendelve állapítható meg érvényes felhasználási jog „keletkezése” az újabb bírói gyakorlat alapján.

A forráskód átadása

A szoftver esetében a forráskód felel meg az eredeti műpéldánynak, mert ez érzékelhető, olvasható emberi szemmel, és erre történhet meg a tárgyi kódba átírt, a számítógép által olvasható tárgyi kód formájú program visszafejtése is.

A jelen tényállás szerint (vállalkozási szerződés, 8. pont) a vállalkozó kötelessége volt az eredeti műpéldány átadása.

„A hatályos Sztj. nem tartalmazza azt a régi Sztj.-ben megvolt szabályt, amely kimondta, hogy a műpéldány tulajdonjogának átruházása elválnak a felhasználási jog keletkezésétől. Ebből azonban nem következik sem az, hogy a műpéldány átadása, illetve tulajdonba adása felhasználási jogot keletkeztet, sem pedig az, hogy e cselekmények szükségesek a felhasználási jog keletkezéséhez. ... Az Sztj 16. § (1) bekezdése alapján a felhasználásra engedélyt – a törvényben meghatározott kivételekkel – felhasználási szerződéssel lehet szerezni. A 42. § (1) bekezdése, 43. § (1) bekezdése, 46. § (3) bekezdése, 47. § és az 51. § (1) bekezdése b) pontja egyértelműen alátámasztja, hogy a felhasználási szerződés fő alkotóelemei szerzői (szerzői jogosulti) oldalon az engedély, felhasználói oldalon pedig különböző terjedelmű felhasználási jog, továbbá az engedély fejében általában díj jár, kivéve a kifejezett díjlemondás esetét [16. § (4) bek.]. Tehát már a felhasználási szerződés fogalmából is adódik, hogy a műpéldány átadá-

*sa/tulajdonba adása önmagában nem alkalmas felhasználási jog keletkeztetésére, és ahhoz nem is mindig szükséges.*³

Tehát még a forráskód átadásából sem következne az Sztj. dogmatikája alapján, hogy keletkezett-e, és ha igen, milyen terjedelmű felhasználási jog a megrendelő oldalán. Meg kell azonban jegyezni, hogy a szoftverlicencia-gyakorlatban a forráskód megrendelőnek történő átadására általában csak a vagyoni jog átruházása mellett kerül sor, mert a forráskód (és a részletes dokumentáció) teszi lehetővé a szoftver továbbfejlesztését. Az a fél „uralja” a szoftvert, akinél a forráskód és a kellő részletességű dokumentáció található.

E kétségtelen tény és a fentebb hivatkozott újabb bírói gyakorlat alapján nem lehet kizárni, hogy a forráskód átadásában álló ráutaló magtartásból a bíróság olyan következtetést vonjon le, hogy a megrendelő megszerezte a vagyoni jogokat, de az eljáró tanács álláspontja alapján ilyen következtetést helyesen nem lehetne levonni a jogátengedésről egyáltalán nem rendelkező vállalkozási szerződésből.

Az Sztj 46. §-ának (1) bekezdése alapján a felhasználási jogot harmadik személynek csak kifejezett szerzői engedély alapján lehet átengedni. Ezért, még abban az esetben is, ha valamely bíróság az ismertetett újabb döntések alapján megállapítaná létező és érvényes felhasználási szerződés keletkezését, a megrendelő cégcsoportjára kiterjedő felhasználásijog-keletkezés ráutaló magtartás alapján semmiképpen nem állapítható meg.

Összefoglaló válasz az 1. és 2. kérdésre:

A vállalkozási szerződés alapján nem állapítható meg sem a vagyoni jog átruházása, sem a felhasználási jog keletkezése (felhasználási engedély adása), mert a vállalkozási szerződés, mint felhasználási (vagyoni jogátruházási) szerződés, alaki okból érvénytelen. Érvénytelen szerződés esetén nincs helye a szerződés értelmezésének.

Ugyanakkor a legújabb bírói gyakorlat alapján nem lehet kizárni, hogy a bíróság a felhasználási jog keletkezését, sőt a vagyoni jog átruházását megállapítja. A vagyonijog-átruházási döntés feltételezését gyengíti, hogy a vállalkozási szerződés 1. pontja alapján a megrendelő nyilvánvalóan csak belső üzletvitel/ügyvitel céljára rendelte meg a turisztikai ügyviteli rendszert.

Ha a legújabb bírói gyakorlat szerint érvényes és létező felhasználási szerződésnek lehet tekinteni a vállalkozási szerződést, a megrendelő oldalán a vállalkozási szerződés 1. pontja szerinti üzletviteli belső célok megvalósításához szükséges felhasználási módokra és legfeljebb a megrendelőre lehet megállapítani felhasználási jog keletkezését.

³ Sztj. Nagykommentár, (szerk: Gyertyánfy Péter), a 42. § (1) bekezdéséhez fűzött magyarázat. Complex + Jogtár, 2009. május 31-i lezárás.

A felhasználási jog megrendelői cégcsoportra való keletkezésének megállapítása különösen aggályos lenne, mivel a felhasználási jog harmadik személynek történő átruházására csak kifejezett szerzői engedély alapján kerülhet sor.

Ad 3. A megkeresés tárgyát képező számítógépi programalkotás ismerete hiányában az eljáró tanács nem nyilatkozhat arról, hogy annak alap- és a továbbfejlesztés eredményeként létrejött új változatai elkülönített alkotásnak minősülnek-e vagy sem. Ehhez annak vizsgálatára lenne szükség, hogy a szoftver egyes változatai milyen mértékben térnek el egymástól. Ha a továbbfejlesztés eredményeként a két változat alapvetően eltér egymástól (pl. más programnyelv alkalmazása, alapalgoritmusok, alapfunkciók módosítása, eltérő menüsorok, eltérő képernyő-megjelenés), úgy – az Sztj. 1. §-ának (3) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén – megállapítható lenne, hogy a továbbfejlesztés – szerzői jogi terminológia szerint átdolgozás – során származékos, átdolgozott mű, vagy – ha az „átdolgozás” olyan mértékű, hogy az eredményeképpen létrejött mű már nem tapad az eredeti programalkotáshoz – új, önálló mű keletkezett. A megállapításnak ebben az esetben olyan informatikai szakértői vizsgálat az előfeltétele, amely az összehasonlítandó szoftverek rendeltetésszerű működését és képernyőn való megjelenítését, majd a forráskódokat is részletesen összehasonlítja. E kérdésnek azonban csak akkor van jelentősége, ha az eljáró bíróság, eltérően az eljáró tanács fenti álláspontjától, megállapítja a szoftver alapváltozatára vonatkozó felhasználási szerződés létezését és annak érvényességét.

A fentiek mellett az eljáró tanács egy, a számítógépi programalkotások esetén alkalmazandó különös szabályra is fel kívánja hívni a figyelmet.

Az Sztj. 59. §-a értelmében – összhangban a számítógépi programok jogi védelméről szóló 2009/24/EK rendelet 5. cikk (1) bekezdésével, illetve 15. preambulumbekkezdésével – a szerző kizárólagos joga nem terjed ki a szoftver át- és feldolgozására, fordítására és bármely más módosítására – ideértve a hiba javítását – ha e felhasználási cselekményeket a szoftver rendeltetésével összhangban végzi a szoftvert jogszerűen megszerző személy. Ha tehát a bíróság – eltérően az eljáró tanács véleményétől – mégis megállapítaná a felhasználási szerződés létezését és annak érvényességét, külön vizsgálendő lenne, hogy az elvégzett módosítások összhangban voltak-e a szoftver rendeltetésével. Az ilyen módosításokat ugyanis a szoftvert jogszerűen megszerző személy maga is elvégezheti, de azt mással, akár a szoftver eredeti szerzőjével vagy annak jogutódjával is elvégeztetheti.

A megkeresésben szereplő tényállás szerint a szoftver továbbfejlesztése a „jogi környezet és a Felhasználók igényeinek történő pontos megfeleltetés érdekében” történt, ami amellet szól, hogy a szoftver továbbfejlesztése annak rendeltetésszerű használatával függött össze, e körön nem ment túl.

Ad 4–5. A megkeresés tárgyát képező számítógépi programalkotás tekintetében az eljáró tanács – a rendelkezésére bocsátott iratok alapján – nem nyilatkozhat arról megalapozottan, hogy az adott szoftver milyen konkrét piaci értéket képvisel. Az értékképzési folyamatban

ugyanis olyan gazdasági és pénzügyi adatok szükségesek, amelyek minősítése, értékelése elsősorban üzleti stratégiákon és üzleti terveken, mérlegadatokon, számviteli kimutatásokon alapul.

Sem az eljáró tanács, sem a Szerzői Jogi Szakértő Testület nem járhat el és nem minősíthet olyan tényezőket, amelyek kompetenciáján túlmutatnak, viszont tájékoztatást nyújthat a feltett kérdések jogszabályi és módszertani környezetéről.

A szoftverek nyilvántartásának és használatának számviteli vonatkozásai röviden összefoglalva az alábbiak. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: „Szt.”) a vállalkozásokra vonatkozó számviteli szabályokat rögzíti. Az Szt. szabályai alapján készített beszámoló megbízható, valós képet ad a vállalkozás vagyonáról, jövedelméről, pénzügyi helyzetéről, valamint információt és egyben ellenőrzési lehetőséget biztosít a vállalkozás vezetésének, tulajdonosainak, a befektetőknek, hitelezőknek és az ellenőrző szervezeteknek.

A vállalkozás eszközei a befektetett eszközökben, a forgóeszközökben és a pénzeszközökben jelennek meg. Így a szoftver mint szellemi termék megjelenik a vállalkozás eszközei között. A szoftverek lehetnek vásároltak, ajándékba kapottak vagy saját előállításúak, illetve használatba vettek és használatba nem vettek.

Azokat a szoftvereket, melyek tartósan, legalább egy éven túl szolgálják a vállalkozást a befektetett eszközök között, az immateriális javak csoportjába kell besorolni [Szt. 23. § (4) (5) bekezdései].

Azok a szoftverek, amelyeknél a tartós használat nem áll fenn, nem szerepelhetnek a mérlegben a befektetett eszközök között, hanem át kell sorolni őket a készletek közé. Tehát két helyen szerepelhetnek a szoftverek befektetett eszközök között az immateriális javak csoportjában [Szt.24. § (1)–(2) bekezdése], forgóeszközök között a készletek csoportjában [Szt. 28. § (1) c]. A szoftverek a mérlegben bekerülési értéken vagy előállítási önköltségen szerepelnek (Szt. 57. §). A bekerülési érték tartalmát a Szt. 47. §-a szabályozza.

A szellemi termékek, így a szoftverek bekerülési értékösszetevői közé legalább az alábbi elemek tartoznak:

- vételár (licencdíj);
- felár (+), illetve kapott engedmény (-);
- beszállítással kapcsolatos költségek (pl. közvetítési tevékenység díja);
- beszerzéshez kapcsolódó adók;
- vámteher;
- le nem vonható, előzetesen felszámított általános forgalmi adó;
- a beszerzéshez közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel;
- a hitel felvétele előtt fizetett bankgarancia díja;
- a hitel igénybevétele miatti kezelési költség;
- a használatbavételig terjedő időszakra (használatbavételnek felel meg) az elszámolt kamat;
- ha devizahitelből történt a beszerzés a használatbavétel elszámolt árfolyam-különbözete;

- az előkészítés, lebonyolítás, betanítás díja;
- vagyoni hozzájárulásként átvett szoftver esetén a bekerülési értéket az Szt. 49. § (1) szabályozza;
- ajándékként kapott, többletként feltárt szoftverek bekerülési értékét az Szt. 50. § szabályozza.

A szoftverek értékcsökkenése körében legalább az alábbi szempontokat kell figyelembe venni.

- A szoftverek esetében értékcsökkenést kell elszámolni az Szt. 52. §-a szerint;
- az értékcsökkenés megállapításánál figyelemmel kell lenni a hasznos élettartamra és a maradványértékre [Szt. 3. § (4) bekezdés 5. és 6. pontjai];
- a hasznos élettartam az az időszak, amelyben ezeket a szoftvereket előre láthatóan használni fogják;
- a használati időre terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni;
- a szoftver használatba vételét hitelt érdemlően dokumentálni kell;
- kis értékű szoftverek, amelyeknek az egyedi beszerzési, bekerülési értéke 100 ezer forint alatti – a vállalkozó döntésétől függően – a használatba vételkor értékcsökkenési leírásként egy összegben elszámolhatók;
- nem számolható el terv szerinti értékcsökkenési leírás a már teljesen leírt szoftverek esetében;
- kötelező terven felüli értékcsökkenést elszámolni, ha a könyv szerinti értéke a szoftvernek tartósan és jelentősen magasabb, mint a piaci értéke;
- a társaságiadó-törvény alapján általános szabály, hogy az értékcsökkenési leírást a bekerülési értékre vetítve a megadott kulcsok alapján kell megállapítani;
- a főkönyvi könyvelés mellett a szoftverekre vonatkozóan is (mint befektetett eszközök) rendelkeznie kell a vállalkozásnak olyan nyilvántartással, amely mutatja azok adatait, bekerülési értéküket, az elszámolt értékcsökkenés összegét és a nettó értéket.

A szoftverek leltározása, nyilvántartása tárgyában az alábbi szempontokat és körülményeket kell figyelembe venni.

- A vállalkozásokat leltárkészítési kötelezettség terheli, eszközeiket és forrásaikat a mérlegbe leltár alapján kell beállítaniuk. Ez azt jelenti, hogy a beszámoló mérlegének tételeit a Szt. 69. §-a szerint leltárral kell alátámasztani. E szerint a könyvek üzleti év végi zárásához, a beszámoló elkészítéséhez, a mérleg tételeinek alátámasztásához olyan leltárt kell összeállítani és a számviteli törvényben előírt időpontig megőrizni az Szt. 169. §-a szerint, amely tételesen, ellenőrizhető módon tartalmazza a vállalkozásnak a mérleg fordulónapján meglévő eszközeit, forrásait, ezen belül a szoftvereit is.
- Ha a vállalkozás év közben mennyiségben és értékben is nyilvántartja a szoftvereit, nem kötelező számára a tételes mennyiségi felvétellel elvégeznie a leltározást. Amennyiben csak értékben tartja nyilván a szoftvereit, leltározással, tételes, mennyiségi felvétellel kell elkészítenie a beszámoló mérlegét alátámasztó leltárt. A szoftverek eseté-

ben a mennyiségi nyilvántartás vezetése ajánlott, mert így a szoftverek jogtisztaságát bizonyító dokumentumok alapján azok a működés során bármely időpontban beazonosíthatóak.

- Üzemszerűen és jogszerűen akkor tekinthető elszámolhatónak a szoftver és az annak kapcsán felmerülő költségek, illetve bevételek, ha a vállalkozás leltárában a vállalkozás tevékenységében szerepet játszó szoftvereszköz kerül feltüntetésre. Azaz a szoftvertet szerepeltetni kell a leltárban, és ennek a mérlegben az immateriális javak rovatában kell megjelennie.

A szoftverfejlesztések tekintetében a fejlesztői tevékenység ráfordításainak kalkulációjában felhasználhatók a Magyar Mérnök Kamara általános szakértői, illetve mérnöki óradíj-szabásai (forrás: <http://www.mmk.hu/dokumentumok/dijszabas.html>).

A szoftverek értékének megállapításában informatikai szabványok és módszertanok is segítséget nyújtanak, felsorolás jelleggel az alábbiak:

- MSZ ISO 9127:1995 Információ-feldolgozó rendszerek. Felhasználói dokumentáció és borítóinformáció fogyasztói szoftvercsomagokhoz;
- MSZ ISO/IEC 9126:2000 Informatika. Szoftvertermékek értékelése. Minőségi jellemzők és használatuk irányelvei;
- MSZ ISO/IEC 12207:2000 Informatika. Szoftveréletciklus-folyamatok;
- MSZ ISO/IEC 90003:2005 Szoftvertechnológia. Az ISO 9001:2000 alkalmazási irányelvei számítógépes szoftverekhez;
- MSZ ISO/IEC 15939:2005 Szoftvertechnológia. Szoftvermérés folyamat;
- MSZ ISO/IEC 15504-2:2005 Informatika. Folyamatfelmérés. 2. rész: A felmérés végrehajtása;
- MSZ EN 62008:2006 Digitális adatgyűjtő rendszerek és a hozzájuk tartozó szoftverek működési jellemzői és kalibrálási módszerei (IEC 62008:2005);
- MSZ ISO/IEC 15504-3:2005 Informatika. Folyamatfelmérés. 3. rész: Útmutató a felmérés végrehajtásához;
- MSZ ISO/IEC 20000-1:2007 Informatika. Szolgáltatásirányítás. 1. rész: Előírás;
- MSZ ISO/IEC 20000-2:2007 Informatika. Szolgáltatásirányítás. 2. rész: Alkalmazási útmutató;
- MSZ ISO/IEC TR 15947:2004 Informatika. Biztonságtechnika. Az informatikai behatolás érzékelésének keretszabálya;
- MSZ ISO/IEC 17799:2006 Informatika. Biztonságtechnika. Az információbiztonság irányítási gyakorlatának kézikönyve.

Dr. Faludi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Békés Gergely, a tanács előadó tagja
Mamuzsics Gábor, a tanács szavazó tagja

FOTÓRÉSZLET FELHASZNÁLÁSA ÚJ SZERZŐI MŰ LÉTREHOZÁSÁHOZ

SZJSZT-40/07/03

A Fővárosi Bíróság megkeresése

A Fővárosi Bíróság által feltett kérdések

A Fővárosi Bíróság 8.P.24.771/2006/18. sz. végzésében a következő kérdések megválaszolását kérte a Szerzői Jogi Szakértő Testülettől (ezekre mint „eredeti kérdésekre” utal a továbbiakban a szakértői vélemény).

1. Határozottan megállapítható-e az, hogy az elsőrendű felperes által tervezett honlap, illetve a felperes által készített és megjelentetett nyelvkönyv borítója – a 11. sorszámú jegyzőkönyvhöz F11/3. szám alatt csatolt – a fotóügynökségtől beszerzett kép felhasználásával készült-e el, vagy sem?
2. Amennyiben a kép felhasználásával készült el az elsőrendű felperes által összeállított honlapon is szereplő ábra, illetőleg a nyelvkönyv borítója, az ehhez képest önálló, eredeti, szerzői jogi védelmet élvező alkotásnak minősül-e, vagy sem?
3. Az alperes által forgalmazott termék csomagolóanyaga, amely a kereseti kérelemnek a tárgya, mennyiben hasonlít, illetőleg mennyiben különbözik az elsőrendű felperes által tervezett borítótól, illetőleg a honlapon felhasznált képtől, a felperesi, illetőleg az alperesi anyag végleges elkészítésének időpontjában?
4. Készülhetett-e az alperes által felhasznált csomagolóanyag az elsőrendű felperes által összeállított honlaphoz tartozó képi anyag alapján?
5. Kizárható-e az a feltételezés, hogy az elsőrendű felperes által tervezett ábrával egyidejűleg – hozzávetőleg hasonló időpontban – tervezték meg az alperes árujához a sérelmezett csomagoló anyagot?
6. Megállapítható-e, hogy az alperesi termékcsalád minden egyes darabjához készített csomagolóanyag terve egy egységes koncepció része volt, és körvonalazható-e az, hogy a koncepciónak melyek voltak a lényeges motívumai, elemei?

A Szerzői Jogi Szakértő Testület dr. Sarkady Ildikó (elnök), dr. Gyenge Anikó (előadó) és Miticzky Gábor (szavazó tag) összetételű tanácsa (a továbbiakban: a korábban eljáró tanács) 2008. április 3-án tartott ülésén fogadta el a szakértői véleményt, amelyben választ adott a fenti eredeti kérdésekre (a vélemény 26. sorszám alatt található az ügy irataiban).

A Fővárosi Bíróság 2009. május 28-án kelt, 8.P.24.2006/51. sz. végzésében felhívta a testületet, hogy – miután az ügyiratok adataiból kitűnően a korábban eljáró tanács feltehetően nem a megfelelő műpéldányokat vetette össze a kérdések megválaszolásához – végezze el az összehasonlítást egyértelműen a bíróság által megadott módon, és annak alapján módosítsa a véleményét. A bíróság ezzel kapcsolatban a következőkben összegezte a Szerzői Jogi

Szakértő Testület feladatát (ezekre a továbbiakban mint „összegző kérdésekre” utal a jelen szakvélemény).

„A bíróság szükségesnek tartja, hogy az eljáró tanács hasonlítsa össze a 37. sorszám alatti fotót és az 5 perc angol nyelvtan című könyv borítóját, és ennek alapján foglaljon állást abban a kérdésben, hogy az elsőrendű felperes által felhasznált fotó készítése nyomán egyéni, eredeti jellegű alkotásnak tekinthető-e vagy sem a könyv borítója.

„Amennyiben az elkészített könyvborító egyéni, eredeti jellegű alkotás, az alperes a jégkrém csomagolóanyagán felhasználta-e a könyvborítón szereplő rajzot egészben vagy részben?”

A korábban eljáró tanács tagjai jelezték, hogy időpont-egyeztetési okokból nem tudnának egyhamar ülést tartani az ügyben. Emellett azonban rámutattak arra is, hogy bár a szakvéleményt szakmai meggyőződésüknek megfelelően, minden elfogultságtól mentesen alakították ki – úgy, hogy sem objektív, sem szubjektív okokból fel sem merülhetett velük szemben bármilyen kizárási ok –, a felperesek mégis alaptalanul megkérdőjelezték elfogultlanságukat és szakmai tisztességüket. Ezért közölték, nem tudják és nem kívánják vállalni, hogy az ügyben szakértőként járjanak el a továbbiakban.

Ezért az ügyben a testület új összetételű tanácsa járt el (a továbbiakban: az újonnan eljáró tanács), és alakította ki – a korábban eljáró tanács véleményétől függetlenül – az alábbi szakvéleményét, amelyben mind az összegző kérdésekre, mind az eredeti kérdésekre válaszol.

Az újonnan eljáró tanács előbb a bíróság összegző kérdéseire válaszol, majd pedig válaszol az eredeti kérdésekre is, és a vélemény – ahol ez szükséges – részletesen megindokolja.

Az újonnan eljáró tanács szakvéleménye

I. Válasz a bíróság összegző kérdéseire

1. Az „5 perc angol nyelvtan” című könyv borítója megfelel az egyéni, eredeti jelleg minimális követelményeinek. Ezért szerző jogi védelem illeti meg, és szolgai másolása vagy engedély nélküli átdolgozása a szerzői jogba ütközne.
2. A kiadvány címlapjának eredetisége nem a 37. sorszám alatti fotófénykép felhasználásához kötődik. A fotót, illetve annak egy nagyobb részletét anélkül másolták a címlapra, hogy annak bármilyen olyan jellegű átdolgozása ment volna végbe, amely egyéni, eredeti jellegűnek minősülhetne.
3. A címlap minimális egyéni, eredeti jellege a fotó részletének a címlapon szereplő feliratokkal való kombinálásából adódik, és az így létrehozott – a különböző színek együttes alkalmazásában és a feliratok elhelyezésében megnyilvánuló – együttes képi megjelenésben nyilvánul meg.
4. Az eredeti fotónak, a címlapnak és a honlap grafikai megjelenítésének a jégkrém csomagolóanyagán szereplő képpel való összehasonlítása alapján határozottan megállá-

pítható, hogy az utóbbi nem minősül sem az előzőben említettek szolgai másolatának, sem azok bármelyike átdolgozásának; semmiben nem sérti az azokra fennálló szerzői jogokat. A csomagolóanyagon szereplő kép az egyéni, eredeti jelleg követelményének messzemenően megfelelő, önálló szerzői jogi mű.

II. Válasz a bíróság eredeti kérdéseire

Ad 1. Minden kétséget kizáró módon megállapítható, hogy az elsőrendű felperes által tervezett honlap, illetve a felperes által készített és megjelentetett nyelvkönyv borítója – a 11. sorszámú jegyzőkönyvhöz F11/3. szám alatt csatolt – a fotóügynökségtől beszerzett kép felhasználásával készült.

Ad 2. Igen, az összegző kérdésekre fent adott válasz 2. és 3. pontjában kifejtettek szerint az elsőrendű felperes által összeállított honlapon is szereplő ábra, illetőleg a nyelvkönyv borítója a felhasznált fotóhoz képest önálló, eredeti, szerzői jogi védelmet élvező alkotásnak minősül.

Ad 3. Az újonnan eljáró tanács a lenti részletes indokolásában fejti ki, melyek azok a különbségek egyrészt a fotó, a címlap és a honlapgrafika, másrészt a csomagolópapíron megjelenő kép között, amelyek alapján az összegző kérdésekre fent adott válaszában 4. pontjában leírt véleményre jutott. A részletes indokolásban az eljáró tanács a hasonlóságokra is rámutat, egyúttal elemezve azt is, hogy azok miért nem olyan jellegűek, amelyek az összegző kérdésekre adott válasz 4. pontjában leírt vélemény tekintetében bármilyen kételyt támaszthattak volna.

Ad 4. Mint ahogyan az összegző kérdésekre adott válasz 4. pontjában leírtakból kitűnik, az újonnan eljáró tanácsnak az a határozott véleménye, hogy a csomagolóanyagon szereplő ábra önálló, egyéni, eredeti alkotás; nem az elsőrendű felperes által összeállított honlaphoz tartozó képi anyag vagy a könyvcímlap alapján készült (de ugyanez elmondható az eredeti fotó és a csomagolóanyagon szereplő ábra viszonylatában is).

Ad 5. Az újonnan eljáró tanács nem talált az ügyiratokban olyan adatot, amely alapján kizárható lenne az említett feltételezés, nevezetesen az, hogy az elsőrendű felperes által tervezett ábrával egyidejűleg – hozzávetőleg hasonló időpontban – tervezték meg az alperes árujához a sérelmezett csomagolóanyagot. Az újonnan eljáró tanács azonban megjegyezni kívánja, hogy ennek a feltett szerzői jogi kérdések szempontjából önmagában nincs jelentősége. Ennek csak akkor lehetne jelentősége, ha nem lenne egyértelmű, ami az újonnan eljáró tanács véleménye szerint az, hogy két egymástól függetlenül készült önálló alkotásról van szó, amelyek közül egyik sem szolgai másolata vagy átdolgozása a másiknak.

Ad 6. Mint ahogyan arra az újonnan eljáró tanács a lenti részletes indokolásában rámutat, az alperes koncepciójának az volt az ügy szempontjából releváns motívuma, hogy hangsúlyozza, a csomagolóanyagokban forgalmazott különböző ízű és színű jégkrémek öt emberi érzékre hatnak. Erre utal a csomagolóanyagon szereplő 5-ös szám, s az ügyben érintett csomagolóanyagon a szem – mint a látás érzékszerve – hangsúlyos megjelenítése is. A koncepció részének látszik az is, hogy a csomagolóanyagok színárnyalata lehetőleg utaljon a bennük forgalmazott jégkrém színére; a vizsgált esetben az eperjégkrém színére.

III. A szakvélemény részletes indokolása

1. Nincs olyan különbség egyrészt a fotó, másrészt a honlapgrafika és a címlap között, ami arra mutatna, hogy az utóbbiak az előbbit egyéni, eredeti módon átdolgozták volna.

2. A honlapgrafika esetében egyszerűen kicsinyített másolatban jelenik meg a fotó, és ez nem minősül egyéni, eredeti átdolgozásnak, hanem csupán a többszörözés egy módjának.

3. A fotó és a címlap összehasonlítása alapján (egyelőre figyelmen kívül hagyva a címlapon szereplő feliratokat, és csak a fotónak mint háttérnek a felhasználására összpontosítva) három különbség észlelhető [a lentiekben *a*), *b*) és *c*) alatt elemezve], amelyek azonban csupán technikai jellegűek, és közülük egyik sem minősül egyéni, eredeti jellegűnek.

a) Az első különbség az, hogy a címlapon nem teljes terjedelemben jelenik meg a fotó. Míg a fotón a nő orra szinte teljes egészében és jórészt az ajka is látszik, a címlapon a fotót lényegében azonos méreteken némileg balra tolták, hogy a jobb oldalon függőlegesen futó feliratnak helye legyen. Lent pedig a könyvvel járó szolgáltatások listáját tüntették fel. Ezért a címlapon a fotón szereplő nő orrának csak az egyik fele, az ajkának pedig csak egy kisebb része látszik. Ezek, a címlapfunkció által diktált technikai jellegű változtatások nyilvánvalóan nélkülözik az egyéni, eredeti alkotás mozzanatát.

b) A másik képi változás az, hogy az eredetihez képest a háttérként reprodukált fotó valamelyest, bár alig érzékelhető módon, mélyebb árnyalatúvá vált. Ennek a jelentéktelen technikai jellegű változtatásnak sincs egyéni, eredeti jellege.

c) A harmadik változtatás – amire talán leginkább illik a szó – abban áll, hogy a szem színe, amely a fotón kék, a címlapon zöld lett. Két megjegyzés kívánkozik ehhez. Az egyik az, hogy a szín megváltoztatása egyszerű számítógépes technikai művelettel kivitelezhető, és ezzel még szintén nem jön létre új, egyéni, eredeti műátdolgozás a fotó és annak a címlapon háttérként reprodukált változata viszonylatában. A másik megjegyzés azonban az, hogy a címlap összképe szempontjából már lehet jelentősége a színváltoztatásnak. A nagybetűs „Angol nyelvtan” felirat zöld színével így harmonizál a szem színe. S a címlap összképe szempontjából annak is lehet szerepe, hogy a pirosnak – de a rózsaszínnek is, mint a pirosához közel álló színárnyalatnak – közzismerten a zöld a komplementerszíne (míg a kék a sárgával alkot komplementerszínpárt); így a zöld szem és a nagyobb zöld felirat együtt jobban harmonizál a rózsaszín hátérrel.

4. A címlapon belüli színharmonizálás azonban már egy olyan elem, amely a feliratok sajátos elhelyezésével együtt a címlap összképét alkalmassá teszi az egyéni, eredeti vonások meglétének a megállapítására. Erre figyelemmel alakította ki az újonnan eljáró tanács az összegző kérdésekre adott fenti válaszában 3. pontjában foglalt véleményét, amely szerint a címlap egészének az összképe megfelel a szerzői jogi műként való minősítés feltételeinek.

5. Amint azt az újonnan eljáró tanács rögzíti az összegző kérdésekre adott válaszában 4. pontjában, az eredeti fotónak, a címlapnak és a honlapgrafikának a csomagolóanyagon szereplő ábrával való összehasonlítása alapján az a határozott véleménye, hogy az utóbbi nem minősül sem az előzőben említettek szolgai másolatának, sem azok bármelyike átdolgozásának; semmiben nem sérti az azokra fennálló szerzői jogokat. A csomagolóanyagon szereplő kép az egyéni, eredeti jelleg követelményeinek messzemenően megfelelő, önálló szerzői jogi mű.

6. A csomagolóanyagon szereplő ábra számos döntő vonásban különbözik az eredeti fotótól, a honlapgrafikától és a címlaptól, és ezek a különbségek kétséget kizáró módon azt támasztják alá, hogy az az utóbbiaktól függetlenül létrehozott önálló szerzői jogi mű. Azok az elemek pedig, amelyek bizonyos hasonlóságot mutatnak, nem olyanok, mint amelyek bármilyen tekintetben a fotó, a honlapgrafika vagy a címlap szolgai másolására, azok átdolgozására, illetőleg az azok sérelmére elkövetett egyéb szerzői jogi jogsértésre utalnának.

- a) A csomagolóanyagon szereplő ábra megjelenése, elrendezése, struktúrája alapvetően más, mint a honlapgrafikáé és a címlapé. A honlapgrafikán az eredeti fotó kicsinyített változata jelenik meg, és a grafikai felület csak egy kis részét foglalja el. A címlapon az eredeti fotó, bár nem teljes egészében, de eredeti méreteiben jelenik meg háttérként, és a szem funkciója nem markáns. Ezzel szemben a csomagolóanyagon a szem domináns szerepet tölt be; az ábra több mint felét kitölti. Ráadásul ferdén helyezték el, aminek a révén a viszonylag keskeny ábrafelületen még nagyobb méretben jelenhetett meg.
- b) A szem azonban nemcsak abban különbözik, hogy méreteinél fogva az ábra első számú témájává válik, hanem megjelenésének számos döntő vonásában is. A fotón és a címlapon a szem lényegében természetes módon jelenik meg; nincs látható jele szemhéj-, illetve szempillafestésnek. A csomagolóanyagon viszont erős, ezüstös csillogást adó festés nyomai látszanak mind a szem alján, mind a szemhéjon. A szempillák összehasonlítása is eltérésekre utal. Az nem kizárható, hogy a fotó és a címlap esetében is festettek a szempillák, bár megjelenésük mégis természetesnek tűnik. A csomagolóanyagon viszont erősebb festékhasználat nyomai látszanak; a szempillák vastagabbnak tűnnek (talán azért, mert több festéket használtak, és talán azért is, mert a több festéktől egyes szempillacsomók összeragadtak). Mindez arra a szándékra is utal, hogy erőteljesen fejezze ki a kép a szem női mivoltát.

- c) A szem a csomagolópapíron is zöld. A zöld szín használata azonban nyilvánvalóan nem áll szerzői jogi védelem alatt, és egymagában semmiképp nem mutat arra, hogy szolgai másolás vagy átdolgozás történt volna. Itt is szerepe lehetett annak, hogy miután a rózsaszín háttér (a csomagolóanyagokkal kapcsolatos, lent említett koncepcióból következően is) adva volt, a piros és rózsaszín komplementerszínét, a zöldet választották a szokásos szemszínnek közül.
- d) A csomagolóanyagon szereplő ábra alaposabb megvizsgálása alapján azonban nyilvánvalóvá válik, hogy nem a fotófényképen, illetve a címlapon megjelenő szem másolásáról vagy átdolgozásáról van szó. Az utóbbiakban párhuzamos sugaras fehér fénycsíkokat lehet látni, ami nem szerepel a csomagolóanyagon. Az utóbbin viszont a pupilla helyén, illetve a pupillában egy alak – ahogyan kivehető, egy férfi alakja, aki távozni látszik – körvonalai látszanak, és a kép mellett egy éles fehér fény csillan fel.
- e) A pupillában megjelenő képpel látszik összefüggésben lenni a szemmel kapcsolatos további különbség; nevezetesen az, hogy a csomagolóanyag ábráján, a szem alján egy könnycsepp látszik megjelenni. A pupillában megjelenő képpel együtt ez egy tömör minidráma ábrázolására utal.
- f) A csomagolóanyag háttérszíne is rózsaszín. Ez azonban ugyancsak nem utal másolásra, hanem inkább a csomagolóanyagban forgalmazott eperjégkrém színére. Emellett a rózsaszín abból a koncepcióból is következik, amire a lenti 7. pontban utal az újonnan eljáró tanács, nevezetesen arra, hogy a jégkrémeket valahogyan a női csábítás eszközeként kívánták sugallni.
- g) A felirat színe és elhelyezése is eltér a címlapon szereplőktől.
- h) Az 5-ös szám nem a címlapon megjelenő szám másolata (vagy „átdolgozása”); ez kitűnik például abból, hogy a címlapon a szám felső vízszintes része felfelé kunkorodik, míg a csomagolóanyagon egyenes. Ráadásul a szám a felirattal van összekombinálva.

7. A csomagolóanyag egyes tipikus elemei abból, az érintett jégkrémek csomagolóanyagára vonatkozó marketingkoncepcióból adódnak, amire az ügyiratokban utalás történik. Az ötös csomagolóanyag-koncepció azt a sugallatot tükrözi, hogy az adott jégkrémek mind az öt emberi érzékre (a látásra, a tapintásra, a hallásra, a szaglásra és az ízlésre) hatnak. A csomagolóanyagokon ennek megfelelően szerepelnek a megfelelő érzékszervek, az ügyben érintett csomagolóanyagon a szem, mégpedig hangsúlyos, domináns módon. Az 5-ös szám szerepeltetése is ebből a koncepcióból adódik. Mint ahogyan arra utalás is történik az ügyiratokban, a reklámkampányban a jégkrémet a női vonzerő és csábítás eszközeként is megpróbálták beállítani. Ebből következik a szem alapvetően eltérő szerepe, hangsúlyozottan női volta, s a pupillában szereplő férfialakban és a szem alján megjelenő könnycseppben kifejezett „minidráma” is. (Megjegyzi az újonnan eljáró tanács, hogy míg ezek a sajátos vonások meglehetősen egyértelműen következnek az alperes művéhez kötődő koncepcióból,

inkább az nem tűnik ki a címlap és a honlap megjelenése alapján, miért éppen egy nő arca tűnik fel háttérként vagy kicsinyített változatban, illetve, hogy a címlapon miért a szem jelenik meg valóban kivehető, bár nem domináns módon egy olyan könyv esetében, amely elsősorban a beszédhez kötődik. A csomagolóanyag sajátos vonásai viszont egyértelműen adódnak a forgalmazási és reklámkonceptióból.)

Id. Dr. Ficsor Mihály, a tanács elnöke
Dr. Kiss Zoltán, a tanács előadó tagja
Dr. Munkácsi Péter, a tanács szavazó tagja

Válogatta és összeállította: dr. Kiss Zoltán